

Venbergse molen

(Vbm)

Venbergse molen

Vbm 1

Algemene kenmerken		Omschrijving/toelichting
Plaats	Valkenswaard Molenstraat 211	Gemeente Valkenswaard
Waterloop	Dommel	Waterschap de Dommel
X-Y coördinaat	159052 - 371965	<i>Ten-Bruggencate nr. 00295</i> <i>Van Halder nr.22</i>
Kadastrale percelen	Gemeente Valkenswaard Sectie K Nr. 6	
Eigenaar	Particulier	J.J.M. Rietra
Type molen	Onderslagmolen	Waterrad Ø: 5,56 m
Water-/stuwrechten	Eigenaar	J.J.M. Rietra
Functie	Korenmolen	
Bouwjaar/ouderdom	850-900 1227 1895 omstr. 1898 1925 1966 1973-77 1977-1996 1985 2012-2018 v.a. medio 2019	Molen vermoedelijk gesticht vanuit de Abdij van Postel Eerste vermelding Het molengebouw in zijn huidige vorm verbouwd (delen van het gebouw zijn veel ouder). Aanwezigheid vloeiweiden (<i>Molenweide</i>) Oliemolen afgebroken: Graanmolen voorzien van huidige, nagenoeg onderhoudsvrije metalen rad (afk. uit Duitsland). Maalbedrijf gestaakt. Restauratie van de watermolen na staat van 1895. Molen periodiek (recreatief) in gebruik Palingvangst op de molen gestaakt. nadien geregeld verzanding. Restauratie molen; Onderdelen koller-gang voormalige oliemolen gevonden en teruggeplaatst. Graanmolen weer frequent in gebruik
Monumentenstatus	Beschermd	Rijksmonument (15 mei 1968). Monument nr. 36872
Landschappelijke waarde	Zeer groot	
Natuurbescherming	Natte Natuurparel, Natuurnetwerk Brabant Natura2000	Stroomopwaarts Stroomop- en afwaarts Stroomop- en afwaarts

Vbm 2

Thema 1: Molencomplex			Oordeel
Staat van hoofdgebouw (molen)	Zeer goed	Gerestaureerd door eigenaar in 1973-1977, en in 2012-2018.	
Staat van bijgebouwen	Goed	Het molenhuis (c.1865-1879) is als café ingericht.	
Bijzondere elementen	Schans Relict vloeiveide - sluisje		
Maalwerk	Intact	Graanmolen maalvaardig, (Kollergang recent teruggeplaatst).	
Waterrad	Intact	Dateert al van voor 1925.	
Overige gebruiksvormen	-		
Waterwerken			
Stuwwerken	Zeer goed		
Sluiswerk/ Verdeelwerk	-	n.v.t.	
Molenkolk	Goed	Molenkolk achter de stuw is bewaard gebleven, deels bekaad, o.a. ten behoeve van kano's.	
Stuwpeil - onderpeil	Gemiddeld: 24,60 m + NAP Zomerpeil: 24,51 m + NAP c. 23.85 m NAP		
Historisch stuwpeil	Zomerpeil 24,66m+ AP Winterpeil 24,86 m+ AP Onderpeil 23,6 m+ AP	[Wsk]	
Afslag-/overlaat	-	De molen ligt in de hoofdstroom.	
Vispassage		<i>Bestaat wel plan voor</i>	
Eindoordeel Molencomplex	Zeer goed	<i>Molengebouw, rad en waterwerken intact.</i>	

Vbm 3

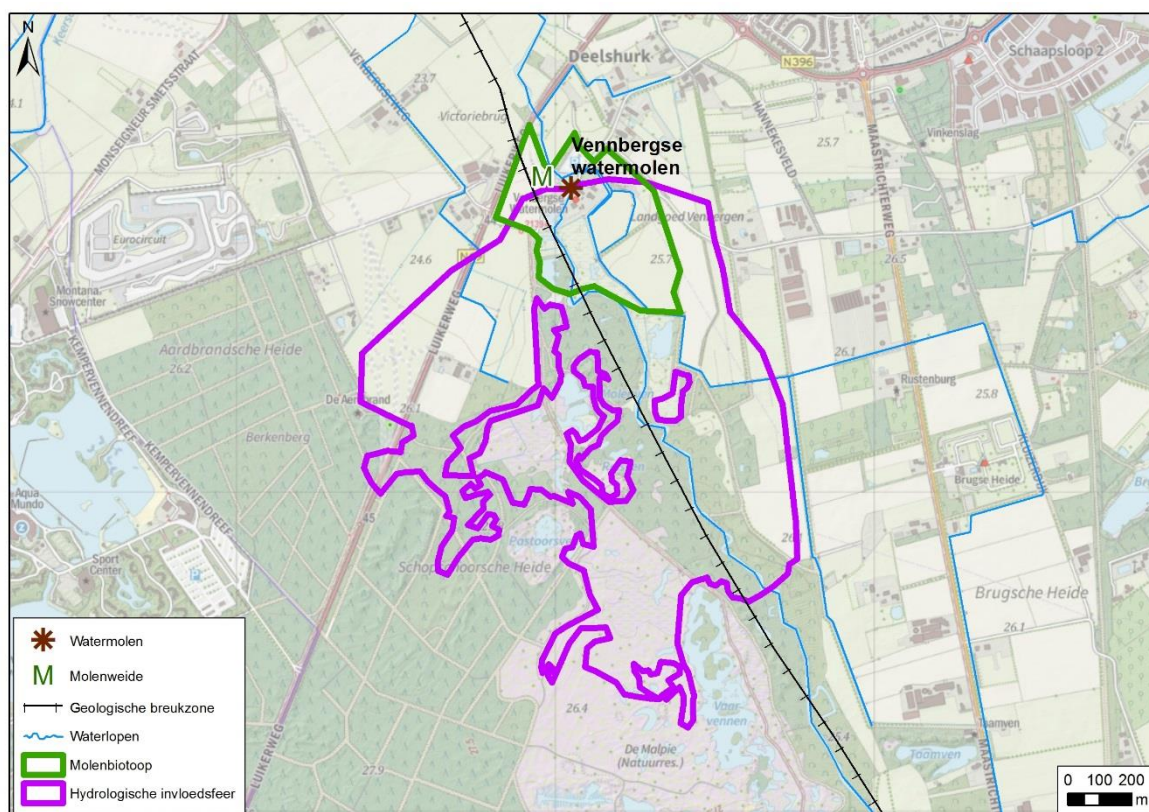
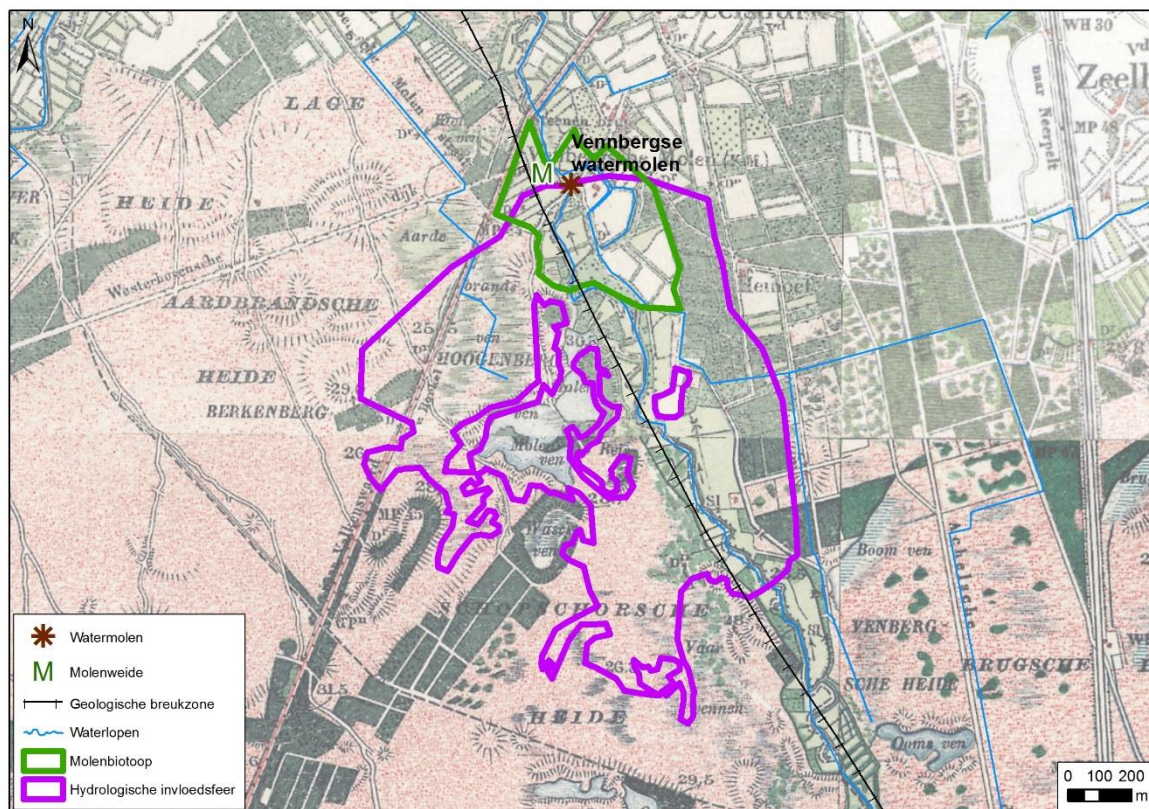
Thema 2: Watermolenlandschap				Oordeel
Afvoer: Dommel		Gemiddeld Φ : 1,6 m³/s		
Stuwschaduw - Oppervlakte		123 ha	Watermolenlandschap: 127 ha	
Molenbiotoop (ha)		19,8 ha	<i>(deels landgoedstatus)</i>	
Morfologische toestand beek		Zeer goed	De morfologische structuur van de beek is nagenoeg onveranderd gebleven.	
Morfologische structuren dalvloer		Zeer goed	Het dal bestaat bovenstrooms grotendeels uit alluviaal bos en overige natte natuur.	
Actueel landgebruik op het dalvloer				
Natuur	<i>Ext. Grasland</i>	10%	o.a. de Molenweide.	
	<i>Bos: Alluviaal</i>	50%	Binnen de hydrologische invloedsfeer van de molen ligt een groot oppervlak alluviaal bos en heide (Malpie).	
	<i>Bos: productie</i>	5%		
Water	<i>Vijvers</i>	5%	Vennen, molenkolk	
Bebouwing	<i>In historische context</i>	0%		
	<i>Modern</i>	0%		
Agrarisch	<i>Akkers</i>	<5%		
	<i>Weide</i>	30%		
Authenticiteit landschap				
- Kavelstructuren		Goed	<i>Ten opzichte van 1850</i> De kavelstructuur goed herkenbaar gebleven & natuurgebied.	
- Lijnvormige elementen		Zeer goed	De wegenstructuur is nagenoeg onveranderd.	
Eindoordeel molencomplex			Zie thema 1	
Eindoordeel Watermolenlandschap		Zeer goed	Het watermolenlandschap is behouden gebleven en onderdeel belangrijk natuurgebied (N2000).	

Opmerkelijk accent. Het Dommeldal markeert de ligging in de ondergrond van een geologische breukzone (Feldbiss/Breuk v. Vessem), die daarmee dan ook pal onder de watermolen doorloopt. Oostelijk van de breuk zakt het gebied geologisch gezien langzaam weg ('Centrale slenk'). De geologische opbouw ter weerszijde van de breuk is daardoor wezenlijk verschillend. Dat heeft ook gevolgen voor de geohydrologie. Aan de westzijde van de breuk treedt als gevolg van de verschuiving langs het breukvlak opstuwung van dieper grondwater op dat in het dal aan de dag treedt (kwel).

Venbergse molen

Vbm 4

Vbm 5

Thema 3: Techniek – onderslag			Oordeel
Afvoer Dommel	Gemiddeld Φ: 1,6 m³/s Maatgevend (MA): ?		
Opp. Molenlandschap	145 ha		
Waterrad	Metalen rad (1925)	Ø 5,56 m, 0,7 m breed, 32 houten schoepen	
Overig gangwerk	Hout	Sleepluiwerk	
Maalwerk	Korenmolen	Houten maalstoel: 1 koppel 17 ^{er} kunststenen. Kollergang Ø 2.5m voormalige oliemolen recent teruggeplaatst.	
Water-/stuwrechten	Eigenaar	J.J.M. Rietra	
Verval (Vh) Stuwpeil	1,3 m Gem. 24,60m NAP		
Functioneel gebruik		De molen is maalvaardig, maar was lang buiten gebruik. Vanaf medio 2019 is frequent gebruik hervat.	
Minimaal debiet (ϕ) <i>Het hier opgegeven debiet indiceert al het sub-optimale niveau van functioneren. Voor een fatsoenlijk gebruik zijn hogere debieten noodzakelijk.</i>	$\eta=0,35$ $A_v = 4$ kW $\Phi_{\min} = 0,9$ m ³ /s	Verzanding; door buiten gebruik stellen vanaf ca 1985.	
Maalwerk	Intact	Zie thema 1.	
Waterwerken	Intact	Zie thema 1.	
Eindoordeel Techniek	Zeer goed	<i>Technisch intact, voldoende water en wordt sinds 2019 weer regelmatig gebruikt.</i>	

